prorsus dempta, cum maxima, ac solerti solicitudine, uterque in patriam, ac Regis gratiam revocatus est. Nam plerique eorum, qui Matthæum ambitionis vitio accusaverant, apud Regem nec sua vitia occultare valuerunt, quin ipsius Francisci opera, atque judicio Rex perpenderet, eos etiam neglecto Reipublicæ ac communis boni studio, pro se quemquam, ac pro sua magnitudine laborare. Quo fit, ut ubi sic vivitur, quod vitio civium commune bonum propriæ utilitati postponitur, potentiores, qui etiam præ ceteris vicinis suis molestiùs servitutis jugum ferunt, tyrannicum imperium in urbe provocent. Nam dum impunè more suo proximos inferiores premunt, humiles populares etiam invitos ad creandum Dominum ex primoribus urbis cogunt, de quo licèt, ut fit, simulent, non confidunt, ut saltem pravorum civium injuriis sub quoque regimine vivant tuti, unicum potiùs, quàm plures, volentes Dominum.

At Matthæus per literas Regis exilii liber factus in patriam rediens Papiam vênit, quò visendi gratiâ antiqua Imperialis urbis mœnia venisse Regem senserat: ibique benigno Regis vultu receptus sperare cœpit intentum suum. Nam cùm discumberet ante Regis faciem, oblato sibi primo Regis ferculo, puer Lupoldus Austriæ Dux (in quo Matthæus magnam spem præsidii gerebat) *signum*, inquit alta voce clamitans, *Matthæe, tibi maturæ promotionis nuncio*. Quid hìc moror? quid ampliùs super his hoc loco differendum est, nisi quod puer iste, ut apparebit inferiùs, veridicus, & verus vates fuit? Ad alia transeundum est, ut hæc aptiùs nobis occurrant.

Interim fama volax pulsi Guidonis nuncia undique variis rumoribus per Italiam sparsa multos mortalium solicitos, ac nimiùm pavoris plenos fecit, quorum plerique varia intentione rebelles fiunt Regi. Verùm illa nova seditio (pessima res) non modò Regi, imò etiam cunctis ejus subditis priùs tres Ligurum, ac proximas urbes nobis monuit, Laudam scilicet, Cremonam, & Brixiam. Sed astu callidi Antonii de Frixiraga, qui de cœtu Consilii Regii Laudam armatus fugerat, ille priùs scrutatâ annonâ, nec non per Laudensia horrea modico bladi reperto, consilium rebellionis temere sumptum ponit, & Comitis spe, ejus literis, ac nunciis, & sub fide data fretus Mediolanum veniens præfatæ Laudensis urbis claves ad pedes Regi prostratus offert: & non reverentia, neque cupidine pacis motus, sed urbem ad longæ stationis obsidionem minimè dispositam, atque paratam sentiens dixit: *peccavi, fateor, Domine, miserere mei; urbis dominium cape*. Idem Bassanus ejus frater, & Antonius de l'Acqua, & quamplures, quos majoris fidei causâ secum Lauda duxerat, supplici voce ferunt. At Rex indignatus nullam faciem, aut vocem miseris supplicantibus dedit. Tunc Comes Sabaudiæ non miserorum causam deferens, ubi Italiæ fines tetigit Rex, seu quæstu, ut fit, seu conscientia, consilioque Regis per industriam (hic Guelfico semper favit) ad Reginæ Cameram post Regem tendit, Antonium de Fixiraga quasi pavore perditum secum trahens. At ubi clemens Regina signo per Comitem cognatum suum dato Antonium vultu confusum vidit, benigno mota spiritu, ac miseris compatiens suo more, inquit Viro: *Domine mi, miserere, quæso revertentis amici, & cunctis mortalibus certum spei signum dabis*. Tunc sumpto animo venales preces reparat, ac spe . . . . . opportunus, infestusque nimiùm Gibellinis Comes. Hinc utriusque non una intentione rogantis prece victus Rex, inquit: *Antoni, tota Ligurum in te fallit opinio, dum te partialibus studiis deditum, obstinatumque perverso vocabulo contumacem vocant. Deplorabimus item fidem tuam: attende, si quam hìc tam libera voce dedis, atque paratam, apertamque nobis asseris, Civitas de facto detur nobis, non salvus modò, verumetiam in aula nostra electus eris: quòd si aliter, certè pro meritis dignam pœnam dabis*. Deinde Henricum de Flandria Marescalcum ad se vocari jussit, cui cuncta priùs docto negotium dat, commendans sibi Antonium de l'Acqua, & Bassanum de Fixiraga, qui unà secum veniant, ac dum pateant Laudensis urbis aditus, obsides sint. Itaque cum magno equitatu ad urbem Laudensem properans haud longè à portis Henricus sistit iter suum, unde portas clausa, muros armatis viris plenos sentit. Tunc electa arbore, qua illico miseri pendant vades exutis superioris togæ vestibus, *festinate*, inquit vadibus, *nuncium bonum, & fidum nobis mittite, cui, si qua vobis est in urbe fides, detur qui nunciet, vos, atque alterum Antonium, & qui cum eo Mediolani in aula Regis sunt, ni vestræ urbis mœnia illico patefiant, passuros horridæ mortis casum, nuncientque, Laudensem agrum incendio futurum*. Nec plura inquiens, jam ad famulos versus, *injice lictor amborum laqueum collo*. At Antonius de l'Acqua in tam arcto, atque extremo casu nec sui immemor, nec desertor fuit, inquiens: *Marescialc, non hac intrabis urbem via: opinione sua fallitur, quicumque putat intentum Regis exequi morte nostra. Non sic panditur ulla vobis porta: quin imò cuncti civium animi claudentur vobis, cùm senserint casum nostrum, & spe salutis sepositæ, priusquam de deditione loquantur, cuncta extrema pati volent; armatos etenim per muros cives cernitis: eos non aspera, & furiosa crudelitas, sed magnanima clementia revocabit ab armis. Credite*, inquit, *mihi, licèt miseris minima fides detur: nullo præter me nuncio in hac parte opus est: profectò sinè me mittitur quilibet alius frustra. Ego autem solus (quisquis fortunæ casus ferat, utcumque respondeant cives) in potestatem vestram rediturus (placeat modò) vadam explere mandatum, ac voluntatem Regis queo*. His itaque, quæ veri similitudinem continebant, dictis, data fide, dimissus properè in urbem Antonius vênit: cunctos cives ineunsans, amplexansque, plerisque spem vultu simulans, bonam Regis voluntatem nunciat, cunctosque uno, ac generali sermone lætificans, eis sperandi causam dabat: alios utpote domesticos, & familiares lacrymans, suum, & suorum extremum casum docet. Tandem cunctis familiaribus, proximis, & amicis precibus oneratus, ac suâ cuique datâ curâ, in jam frequentis Senatus pavidam turbam vadit, ibique hujusmodi verba habuisse dicitur. *Post pestiferum*, inquit, *Cives, quibus cuncta scire licet, Guidonis de la Turre, & filiorum suorum casum, quos, si vera fateri volumus, non Rex, sed sua temeritas expulit urbe sua, temerè rebellionis arma sumsimus contra Regem, more catuli à longè latrantis ad aprum, quem solo sentit odore, & venientem expectare non audet. Deinde post tam stolidam audaciam vestram tardè, & fortè frustra, nisi invenissetis amicos quærentes consilium rebus vestris, examinare voluistis, quid intra mœnia victus erat, & aliarum rerum, quæ hostem in statione minantem timere minimè patiuntur, quarum rerum modicum in-*